Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0821U100313

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 24-02-2021

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Молоткіна Юлія Олександрівна
2. Molotkina Yuliia

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 035

Назва наукової спеціальності: Гуманітарні науки. Філологія

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 09-02-2021

Спеціальність за освітою: «Мова і література (англійська, французька)»

Місце роботи здобувача: Державний вищий навчальний заклад "Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди"

Код за ЄДРПОУ: 04543387

Місцезнаходження: вул. Сухомлинського, буд. 30, м. Переяслав, Переяслав-Хмельницький р-н., Київська обл., 08400, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 58.053.004

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Код за ЄДРПОУ: 02125544

Місцезнаходження: вул. М. Кривоноса, буд. 2, м. Тернопіль, Тернопільський р-н., Тернопільська обл., 46027, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди"

Код за ЄДРПОУ: 04543387

Місцезнаходження: вул. Сухомлинського, буд. 30, м. Переяслав, Переяслав-Хмельницький р-н., Київська обл., 08400, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 16.21

Тема дисертації:

1. «Функціонально-стильова диференціація новітніх запозичень у сучасній українській мові»
2. "Functional and stylistic differentiation of the newest borrowings in the modern Ukrainian language"

Реферат/анотація:

1. Запозичення, що з'явилися в українській мові як результат процесу лексичної інтерференції, підлягають семантичним і стилістичним змінам, будучи, поряд із власне українською лексикою, об'єктом дії усіх процесів, що відбуваються в мові. Явище запозичення не є новим для української мови – іншомовні лексеми почали з'являтися у лексиконі ще з кінця XIX ст., проте протягом останніх трьох десятиліть спостерігається безпрецедентна активізація процесу запозичення, що розпочалася з кінця XX – початку XXI ст. і яка відбувається на тлі інших, не менш активних процесів у лексиці сучасної української мови. Дисертаційна праця зосереджена на лексичних одиницях, запозичених з англійської мови, хоча лексика іншомовного походження в українській мові є гетерогенною і складається із запозичень з різних мов – в українській мові

функціонують лексеми запозичені з французької, німецької, італійської, іспанської, латинської, грецької мов, а також подекуди вживаються екзотизми з японської, китайської чи арабської мов. Але найуживанішими запозиченнями нині є англізми, оскільки англійська мова є мовою міжнародної політики, науки і культури. Активізація процесу запозичення англізмів є відображенням таких важливих суспільно-політичних процесів як відхід від догм радянської ідеології, культурної асиміляції із західними країнами, демократизації суспільства і, як наслідок, мови. Метою дослідження є вироблення підходів до комплексного аналізу запозичень іншомовного походження в українській мові та дослідження їх функціонально-стильових виявів у різних стилях та жанрах сучасної української мови. Об'єктом цього дослідження є англізми кінця 90-х рр. XX ст □ 10-х рр. XXI століть, які було дібрано шляхом суцільного виписування з текстів різних стилів. Наукова новизна дисертації полягає в тому, що в ній уперше в українському мовознавстві: 1) обґрунтовано необхідність у функціонально-стильовій диференціації лексем іншомовного походження; 2) виявлено нові тематичні групи запозичень у різних стилях; 3) обґрунтовано потребу в реєстрі новітніх запозичень та доведено їх повноцінну приналежність до лексикону сучасної української мови; 4) англізми розглядаються як самостійна галузь лексики, а не лише як іншомовні вкраплення та екзотизми; 5) описано процеси субстандартизації лексики іншомовного походження; 6) доведено зв'язок процесу запозичення з демократизацією та орозмовленням літературної мови, що знайшло свій вияв у дифузності лексем іншомовного походження та розмиттям стилістичних меж функціональних стилів сучасної української мови. Практичне значення одержаних результатів зумовлено можливістю їхнього використання для укладання навчальних і навчально-методичних видань – посібників і підручників – з лексикології, стилістики, лінгвопрагматики, комунікативної лінгвістики; для оновлення базових вишівських курсів та підготовки лекцій, практикумів та семінарів із лексикології, стилістики, комунікативної лінгвістики, інтернет-лінгвістики та спецкурсів, присвячених сучасним динамічним процесам у мові. Результати дослідження. На сучасному етапі простежено диференціацію новітніх англізмів за їхнім стильовим розрізненням. Так, тематичні групи англізмів зі сфери комп'ютерно-інформаційних технологій є поширеними у таких писемних стилях як науковий, офіційно-діловий та конфесійний. У порівнянні з науковим та офіційно-діловим стилями, у сакральних текстах англізми уживаються доволі рідко і нами не було виявлено різноманіття тематичних груп англізмів у конфесійному стилі. У художньому стилі сучасної української мови англізми комп'ютерно-інформаційних технологій зазнають розширення своєї семантичної структури, вживаючись у переносному значенні. У цьому стилі є елементи міжстильової лексики англомовного походження. Також зафіксовано елементи зниженої лексики англомовного походження. Лексика публіцистичного стилю через властиву їй відкритість до лексичних інновацій, запозичила велике різноманіття тематичних груп новітніх англізмів з різних сфер життєдіяльності. Публіцистичний стиль запозичив значний корпус лексики комп'ютерно-інформаційних технологій, але англомовна лексика зі сфери шоу-бізнесу і мистецтва та спортивної сфери виявилася чисельнішою.

2. The process of borrowing foreign language (English particularly) vocabulary is one of the most significant ones among others occurring in the modern Ukrainian language. The specifics of this process are not limited to its intensity. The problem of borrowing and functioning of vocabulary of foreign origin in the Ukrainian language is one of the most relevant research fields in modern linguistics. Borrowings that appeared in the Ukrainian language as a result of the process of lexical interference experience semantic and stylistic changes, being, along with the active Ukrainian vocabulary, the object of all processes occurring in the language. The phenomenon of lexical borrowing is not new to the Ukrainian language – foreign lexemes began to appear in the lexicon in the end of the 19th century, but over the past three decades there has been an unprecedented intensification of the lexical borrowing process, which began in the end of 20th – beginning of the 21st century. and which takes place in the context of other active processes in the modern Ukrainian language vocabulary. The thesis focuses on lexical units borrowed from the English language, although the vocabulary of foreign origin in Ukrainian is heterogeneous and consists of borrowings from different languages –there are words borrowed from French, German, Italian, Spanish, Latin and Japanese, Chinese, or Arabic exoticisms. However, the most commonly used borrowings today are English ones, due to the status of English as it is considered the language of international politics, science and

culture. Despite the fact that Ukrainian linguistics includes many studies on the problem of lexical borrowing, this problem is still relevant. At the present stage of Ukrainian linguistics development, the issue of functional and stylistic differentiation of foreign lexical borrowings has not been studied sufficiently, as for three decades they were considered by researchers mostly as part of scientific and technical terminology and exoticisms in journalistic, writing or colloquial styles. The variety of genres and stylistic features of lexical borrowings were not considered either due to a certain bias of linguists and fears of purists, who consider borrowing a threat to the purity of the Ukrainian language. However, despite all these factors, lexical borrowings have become an integral part of the lexical structure of the modern Ukrainian language and their functioning has its own specifics in each of the styles of the Ukrainian language, which determines the relevance of this study. The aim of the research is to develop approaches to a comprehensive analysis of the lexical borrowings in the Ukrainian language and study their functional and stylistic features in different styles and genres of the modern Ukrainian language. The object of the research is the words of the English origin in the late 90s of the 20th century – 10s of the 21st centuries, which were selected from the texts of different styles. The scientific novelty of the thesis lies in the fact that this research: 1) explains the need for functional and stylistic differentiation of lexemes of foreign origin; 2) reveals new thematic groups of borrowings in different styles; 3) explains the need for a register of new borrowings and proves their belonging to the lexicon of the modern Ukrainian language; 4) considers words of English origin as an independent branch of vocabulary, and not just as exoticisms; 5) describes the processes of substandardization of vocabulary of foreign origin; 6) proves the connection of the lexical borrowing process with the democratization and colloquialization of the literary language, which has resulted in the diffusion of lexical borrowings and blurring of stylistic boundaries of functional styles of the modern Ukrainian language. Research results. Nowadays the differentiation of the newest lexical borrowings according to their stylistic distinction has been traced. Thus, the thematic groups of the words of English origin in the field of computer information technology are common in such writing styles as scientific, formal and sacred ones. Compared to scientific and formal styles, English lexical borrowings are rarely used in sacred texts, and we have not found a variety of thematic groups of English lexical borrowings in the sacred style. In the writing style of the modern Ukrainian language, the words of English origin borrowed from the field of computer and information technologies are expanding their semantic structure. There are also elements of standard vocabulary of English origin. Elements of profanity of English origin.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Навальна Марина Іванівна

2. Navalna Maryna Ivanivna

Кваліфікація: д.філол.н., 10.02.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Костусяк Наталія Миколаївна
2. Kostusiak Nataliya M.

Кваліфікація: д. філол. н., 10.02.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Таран Алла Анатоліївна
2. Taran Alla A.

Кваліфікація: к. філол. н., 10.02.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Струганець Любов Василівна

2. Struhanets Liubov Vasylivna

Кваліфікація: д. філол. н., 10.02.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Пежинська Ольга Михайлівна

2. Pezhynska Olga Mikhaylovna

Кваліфікація: к. філол. н., 10.02.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради Косович Ольга Василівна

Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні

Косович Ольга Василівна

Відповідальний за підготовку облікових документів

Реєстратор

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності

Юрченко Т.А.